کرێکارانی جیهان یەکگرن!

پێشڕەو

ڕۆژنامەیەکی سیاسی-تەحریضی ڕێکخراوی ڕەوتی کۆمۆنیستە

ئازادی، یەکسانی، حکومەتی کرێکاری

ژمارە ٩ ئازاری ١٩٩٢

٥٠٠ فلس

بژی ١٨ی ئازار یادی کۆمۆنەی پاریس و ڕۆژی شوورا لە کوردستان

سەدەی بیستەم سەدەی مارکسیزم و هەڵگیرسانی تیۆرانینە مارکسیستی یەکان بوو بۆ جیهانی سەرمایەداری

ئیعترازی کرێکارانی ئێشکگری کارگەی دەواجنی هەولێر

پاش چەندین کۆبوونەوە و ڕاوێژکردن، ڕۆژی ٢٤/١/٩٢ کرێکارانی خەفەری دەواجنی هەولێر کۆبوونەوە و کە لە (٥٠) کەس (٣٠) بەشداربوون و بڕیاریان دا کە بەیانی ڕۆژی ٢٥/١ لە سەعات (٤)ی ئێوارەدا بچنە ئیدارە و ماوەی سەعاتێک مۆڵەت بدەن بە ئیدارە بۆ وەڵامدانەوە بە داواکاریەکانیان. داواکاریەکان ئەمانە بوون:

١- زیاد کردنی کرێی مانگانە بە ڕادەی لانی کەم (٥٠) دینار.

٢- زیاد کردنی ڕۆژانی ئیستراحەت مانگانە لە (٢) ڕۆژەوە بۆ (٤) ڕۆژ.

٣- هەڵوەشاندنەوەی ئەو بڕیارەی کە دەڵێ هەر خەفەرێك دزی لێبکرێ لە کار دەر دەکرێ.

٤- کەم کردنەوەی سەعات کار.

٥- نابێ سووکایەتی بە کرێکارەکان بکرێت.

٦- نابێت کرێکار دەربکرێت.

٧- نابێت ئیدارە بە ئارەزووی خۆی کرێکار نەقل بکات.

٨- ژمارەی خەفەرەکانی هەر حەقلێك لە (٢) کەسەوە بکرێنە (٣) کەس.

ڕۆژی ٢٥/١/١٩٩٢ سەعات (٤)ی ئێوارە (١٢) کەس لە خەفەرەکان چوونە ئیدارە و لە گەڵ "ئازاد" مدیری

لاپەڕە ٧

ئەفریقیای خوارووگەورەترین مانگرتنی کرێکاری لە مێژووی خۆیدا بەخۆیەوە بینی!

ڕۆژەکانی ٤ و ٥ی تشرینی دووەم چەندین ملیۆن کەس لە ئەفریقیای خواروو بۆ ئیعتراز بە سیاسەتی دەوڵەت سەبارەت بە داسەپاندنی ١٠٪ باجی ناڕاستەوخۆ دەستیان دایە مانگرتن. بە پێی قسەی یەکێتی نەقابە کرێکاریەکانی ئەم وڵاتە ئەمە گەورەترین مانگرتنی گشتیە لە مێژووی وڵاتدا.

"کۆنگرەی یەکێتی نەقابەکانی ئەفریقیای خواروو" (کوساتو) کە گەورەترین فیدراسیۆنی نەقابیە ڕایگەیاند کە لە نێوان ٣-٤ ملیۆن کەس واتە

لە نێوان (٧٠-٨٠)٪ی هێزی کارە پیشەسازیەکان، و (٦٠-٩٠)٪ی هێزی کاری کانەکان لە مانگرتنەکەدا بەشداربوون و بەرهەم هێنان لە پیشەسازیەکانی ئۆتۆمبێل دروست کردندا تووشی ڕاگیرابوو. بەدرێژایی تەنها هەڵمەتێکی یەکەم ڕۆژی مانگرتن (١٠) کرێکاری کانەکانی ئاڵتوون گیانی خۆیان لە دەست دا. ڕۆژی ١١/١١/٩١ پۆلیسی ئەفریقای جنوبی ڕای گەیاند کە لە درێژەی تەنها هەڵمەتەکاندا (٢٠) کرێکاری دیکەی کانەکان کوژراون.

لاپەڕە ٧

لە یادی ١٠٩ ساڵەی مردنی مارکس دا!

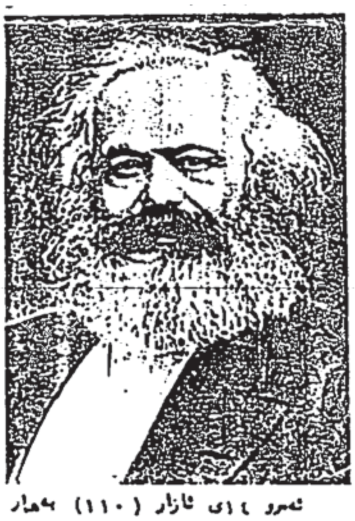

ئەمڕۆ ١٤ی ئازار (١١٠) بەهار بەسەر مەرگی نەوانداری بەرزکەی گۆڕستانی "هایگات" لە گەورەترین زانا و هۆشمەند و خاوەن بیری ئەم سەردەمە و، ڕابەر و مامۆستا و خەباتکاری ماندوو نەناسی چینی کرێکاری جیهانی، تێ دەپەڕێ. ئەم ئازارە (١١٠) ئازارە کە ئیتر ئەم مێوانە ئازیزەمان و شکۆی ئەم گۆڕستانەی گەورە کردووە و هیچیان دەست بەسەرداری یەکتر نابن!

ئێمە ئێستا، لە کاتێکدا یادی ئەم سەردانە هەنا هەناوی ئەم خۆشەویستەی چینەکمان و هەموو بەشەریەتی چەوساوە دەکەینەوە، کە لە

لاپەڕە ٢

ئەنجومەنی نیشتمانی وهەڵبژاردنی ئازاد!

لاپەڕە ٣

شەریکەی طارق لە کەرکوك

ڕۆژی ٢/٢/١٩٩٢ لە شەریکەی "طارق" بەشی "حفر و بناء" ٢١ کرێکار دەستیان لە کار کێشاوەتەوە بۆ ئیعتراز بە بڕینی (٤٥) دینار لە ڕاتبەکەیان کە مانگانە (٢٢٠) دینارە. تا کاتی نووسینی ئەم هەواڵە مانگرتنەکە بەردەوامە.

بروسکەیەك بۆ کرێکارانی تورکیا!

لاپەڕە ٨

چاوپێکەوتن لەگەڵ «عەلی خدری»

لاپەڕە ٥

لە یادی ١٠٩ ساڵەی مردنی مارکس دا!

سەرانسەری دنیادا، لە رۆژئاوای دیموکراسی و مافی مرۆڤ ەوە تا رۆژهەڵاتی شکست خواردووی جەنگی سارد، کە زیاتر لە (٧٠) ساڵە لە ژێر ناوی ئەم رابەرە و بیروباوەڕ و ریبازەکەیدا دیفاع لە بورژوازی و سەرمایەداری دەکات و ئێستاش ئەیەوێ شکستەکەی خۆی بە بێ مایەبوونی ئەم لە قەڵەم بدات. هێرشێکی تونــد و تایبەتی فکری و سیاسی بۆ ســەر ئەم رابەرە هەمیشە زیندووەی چینەکەمان و بۆ سەر بیروباوەڕە ئازادیخــواز و یەکسانی خوازییەکانی کە تەعبیرە لـــە ئامانجە جیهانیەتی و رزگاری بەخشەکانــی چینی کرێکار و هەموو بەشەریەتــی مەحروم بۆ رزگاربوون لە نیزامــی کۆیلەتی کاری بەکرێ و بۆ دامەزراندنی کۆمەڵگای ئازاد و یەکسانی واقیعــی ئینسانەکان، دەستی پێکردووە.

ئەمرۆ بۆرژوازی جیهانی، بـــە رۆژئاوایی و رۆژهەڵاتی یەوە، بە باکوری و باشوورییەوە، ئەیانەوێ لە گــەڵ شکستی مۆدێلێك و فۆرمێکی ئابــووری خۆیاندا بانگەوازی مردنی مارکسیزم و بیرکردنەوە و بیروباوەڕ و ئامانجــی رزگاریبەخشی کرێکار بە دنیا راگەیەنن.

لە گەڵ ئـــەم ئـــــازارەدا و لە گەڵ یادی مردنی مارکسدا بــۆ هەتا هەتایە بیهێڵین، بەڵام مارکسیزم رەخنە و ئیدیعانامەی چینێکی دیاری کراوی کۆمەڵگە، واتە چینی کرێکارە لـــە بەرانبەر نیزامی کۆمەڵایەتی ئێستــا. ئەم رەخنەیە لە سەر تەحلیلێکــی ئیلمیانە لە بناغەکانی ئەم نیزامــە و ناکۆکییە دەروونییەکانی راوەستــاوە. مارکسیزم لە رووی میسۆدۆلــۆژی و ناوەڕۆکەوە تەفسیرێکی پتەو ووەیەکانگیرە لە کۆمەڵگای سەرمایەداری. ئاڵوگۆڕەکانــی سۆڤیەت نەك بێکاریی و هەڵنەبوون و نازانستی بوونی مارکسیزم ئاسەلمێنـــی بەڵکو خودی واقیعاتە ئابـــووری و کۆمەڵایەتییەکانی ئەم سەردەمــە و هەموو سەرتاڵی و سەر گەرمییەکانــی جیهانی ئەمرۆ، ئەو مەسەلانەی کــە ئازانسەکان و ئاکادیمیستەکانی بورژوازی وەکو مەسەلەکانی کۆمەڵگای هاوچــەرخ باسی لێ دەکەن، هەموو رۆژێك تەئکید لە سەر راست و دروستی وحەقانیەتی تەفسیر و ئیرواتیەتی رەخنەگرانـــەی مارکسیستی لەم کۆمەڵگایە دەکاتـــەوە. سەدەی بیستەم سەدەی مارکسیزم و هەڵگیرسانی تێڕوانینە مارکسیستیەکان بوو بۆ جیهانی سەرمایەداری.

شکستی سۆڤیەت، شکستی ئەڵگۆی ئیدارەی دەوڵەتە بۆ ئابووری لە بەرانبەر میکانیزمی بازاردا. ئەمڕۆ کە بۆرژوازی جیهانی لە هەرا و هۆریای رووخان و تیاچوونی سۆڤیەتەوە بە داوەهێنانی پەرۆشیتی هێرشێکی بەرفراوانــی فکری و سیاسییە بۆ سەر مارکسیزم و سۆشیالیزم و لێرەشەوە هێنانی فشارێکی تەبلیغاتی زۆر بۆ سەر باڵی چەپی کۆمەڵگا. پیاشکەنبوونەوەی رەوت و هێز و حیزبە سیاسییە بە ناو مارکسیست و سۆشیالیستەکان لە مارکسیزم و سۆشیالیزم، نەك دەلیلی نازانستــی بوون و بێ کارەیی مارکســـیزم و سۆشیالیزمە، بەڵکو رەوەندێکــی سیاسییە کە تێیدا ئەمانە هەڵبژاردنی سیاسی خۆیان لەم قۆناغە لە ژیانــی کۆمەڵگا و ئاڵوگۆڕە کۆمەڵایەتــی و سیاسییەکانی کۆمەڵگادا دەکەن و رێباز و رێڕەوی خۆیان دیاری دەکەن. ئەو بە ناو مارکسیستانەی کــە ناوەڕاستی تویژە سیاسییەکان و غەیرە کرێکارییەکانی ناو کۆمەڵگایــان نوێنەرایەتی دەکرد و لە سەردەمی دوای جەنگی دووەمی جیهانی کاتێك مارکسیزم خۆی بوو رێبازیان لـــە مارکسیزم کرد بۆ بە ئەنجام گەیاندنی ئامانجەکانیان، ئەمڕۆ لە کاتێکدا کــە "دیموکراســی" سوودە وود لـــە "دیموکراسی" و بازاری ئازاد دەکەن بۆ جێبەجێ کردنی ئەم ئامانجانە.

بۆرژوازی ئەمڕۆ ئەوە بە دنیا و بە کرێکار بسەلمێنی کە نیزامەکــەی باشترین نیزامی کۆمەڵایەتییە، و ئازادی فەرد و بەشداری کردنی فەرد لــە بەرهەم هێنان و بەڕێوە بردنـــی کۆمەڵگادا باشتر دابین دەکــات، و کۆمەڵگای سۆشیالیستی رێگە لـــە بەردەم داهێنان و خەلاقیەتی ئینسان دەگرێ! ئەم ئیدیعایەی بۆرژوازی بە تەواوی بێ بناغەیە. ئەگەر نیزامــی سۆڤیەتی نیزامێکی سۆشیالیستی نەبووە، بەڵام کۆمەڵگای سۆشیالیستی بـــو ملیۆنەها ئینسان پێناســە کـــراوە و ناسراوە و ملیۆنەها ئینسان خەباتــی بۆ کردووە. ئەمانە ئەیانەوێ نیزامێك بە باشترین نیزامی کۆمەڵایەتی لە قەڵەم بــدەن کە سەدان ملیۆن کەس تیایدا بێخانە و لانەن، بێ دەرمانن، قوتابخانەیان نییە، تەنانەت هەندێــك کەس بێ خۆراکن، هێزەکانی بەرهــەم هێنان و دابین کردنی ئەم کــەل و پەلانە لە کارۆمستانی سەدان ملیۆن بەشەر کە دەتوانن بیان خەنە گەڕ و کەم و کورییەکانی کۆمەڵگای بە شێوەی لە بەین بەرن، بێکار کراون. چەندیــن پیاو کوژ و نۆکەریان داناوە بۆ ئەوەی ئەگەر کرێکاران بیانەوێ خۆیان دەست بدەنە ئەم کارە، ئینسانەکانیان لێ بگرن. چەندین کێو گەنم و دانەوێڵە لـــە عەمبارەکانی وولاتانی بازاری هاوبەشــی ئەوروپا دەگەنێت و ملیۆنەها ئینسان لە ئەفریقیا و ئاسیا و لە بـــــال دەستیاندا لە برسانا دەمرن. لەش فرۆشتن لە تەواوی جیهاندا بووەتــە وەسیلەیەکی خۆ ژیاندن، ئیدارە کردنی کاری لەش فرۆشی و بڵاوکردنـــەوەی مەوادی بێ هۆشکەر بووەتە سەرچاوەیەکی پڕ لە ئاسانی پارە پەیدا کردن. لـــە بەریتانیا منەت دەکەن کە زستانـــان دەرگای ئیستگەی میترۆکان دەکەنەوە تا خەڵکی بێ خانە و لانە لە سەرما نەمرن. کۆمەڵگایەك کە بەبێ کاری ئێمە و مال و ژێر دەستەی ئافرەتان لـــە مەیدانی ئابووریدا ناتوانێ لە ســەر پاێ راوەستێ، منداڵان و تازەلاوان دەخەنە بەردەم کار کردن و پیرەکـان وەلادەخەن، بەبێ بە گۆشت دان و پێك خستن و بەبێ لەکار خستنــی ئینسان ناتوانن بەرهەم بهێنن، کۆمەڵگایەك کە بە بێ ئینکارکردنــی ئینسان بوونی زۆربەی زۆری بەشــەری بەرزبوو و چاونوقاندن لـــە پێداویستییە سەرەتاییەکانیان، لــە خواردن، خانوو و مەسکەن، دەرمـان و ئاسایشی ئابووری... ناتوانــی هاوسەنگی و جێگیری خۆی بپارێزێت و کۆمەڵگایەك کە دەبێ زۆربــــەی ئینسانەکان بۆ ئەوەی بژین دەبێ بە کرێ کار بکەن بۆ ئەوەی ســـود و سەروەت بۆ کەمایەتییەك بەرهەم بهێنن.. ئەمە ئەو کۆمەڵگایەیە کە بۆرژوازی جیهانی، و سەرکردە و سیاسەتمــەداران و لایەنگرەکانیان ئیدیعای لە پێشــتر بوون و باشتربوونی دەکەن لە چــاو کۆمەڵگای سۆشیالیستیدا و بــۆ پاراستنی ئەم کۆمەڵگایەیە کە هیستریانە کە وتوونەتە هێرش و تەبلیغاتــی بەر بڵاو لە دژی مارکسیزم و کۆمۆنیزم.

مارکسیزم و رەخنەی مارکس لــە سەرمایەداری پێداویستی و ئیمکانی بوونی نیزامێکی کۆمەڵایەتی گونجاو و شیاوتری داوەتە دەست ئینسانیەت. تەنانەت هێڵە ئەسلیەکانی ئـــەم کۆمەڵگایەشی روون کردووەتەوە. کۆمەڵگایەك کە لە سەر یەکسانی و ئـــازادی تەواو کەماڵی ئینسانەکان راوەستاوە، کۆمەڵگایەك کە لە سەر هەوڵ وتێکۆشانی هەمووان بۆ دابین کردنــی پێداویستییەکانی بەشەر و خاوەنداریتی هەمووان بەسەر وەسائیلی بــەرهەم هێناندا دامەزراوە. تا خەبـــات لە پێناو یەکسانی و ئازادی واقیعـــی ئینساندا لە کۆمەڵگادا مەوجود بێت، مارکس و مارکسیزم وەکو ئاڵای ئــــەم خـــەباتە هەمیشە زیندووە و ئاڵای شەکاوەی سەر هەموو ئەمتڕانێکی چینی کرێکار و بەشەرییەتی چەوساوەیە لە پێناوی کۆتایی هێنان بـــە خاوەندێتی تایبەتی و کاری بـــە کرێ.

لە وەحشیگەرییەکانی بەعس

شەوی ٨/٩ /١١/ ٩١ لە کاتژمێر "١٢" ی شەو بەدواوە نزیکــەی "١٢٠٠ تا ١٢٥٠" کەسیان لــە گیراوەکانی "مدیریەتی ئەمنی عامە"ی بەغدا دەرکرد و بە پاسی گـــەورە "خشاڵ" بەرەو لای "حمانیە"یان بردن، لە دەشتاییەکی نزیــك حمانیەدا تا کاتژمێری "٤" ی بەیانی هەموو گیراوەکانیان گوللە باران کرد و پاشان لە گۆڕی بە کۆمەڵدا ناشتیان هەر لەو ناوچەیەدا. دەڵێن گوایــە بەعیە لە و دەشتەدا گوللە بــارا ن کراون و لە ناو "مدیریەتی ئەمن" دا نەکراوە چونکە "مدیریەتی ئەمنی عامە" لە ژێر چاودێری مانگـــە دەستکردە جیهانییەکاندایـــە.

تەقینەوەیەك لە سلێمانی

ئێوارەی رۆژی هەینی رێکەوتی ٣/٦ لەنێوان ئوتێل سەلام و کارگێــری سەرکردایەتی بەرەدا لە سلێمـــانی بەهۆی تەقینەوەی ئوتومبێلێکی بەلوغم چێنراو (٧٠) کەس کوژران و زیاتــر لە (٢٠) کەسیش بریندار بـــوون. ئەم جەریمەیە لە کاتێکدا گیانی چەنــد کەسی کردە قوربانی و چەند کەسی تووشی خەتەری مەرگ کردووە و باروودۆخی نائاسایش و دڵە راوکـــێی خەڵك زیاد دەکات و جەوی ئیرهاب و تیرۆر بەسەر کۆمەڵگادا زاڵ ئەکات ئەم جۆرە کارانە بەتەواوی مەحکومە و ئەوانەی ئەم کارانە جێبەجێ دەکەن دەبێ لەلایەن خەڵکەوە لە دادگــای ئازاد و ئاشکراو جەمـــاوەریـــدا موحاکەمە بکرێن.

ئەنجومەنی نیشتمانی و هەڵبژاردنی ئازاد!

محسن کریم

ماوەیەکە حیزبە ناسیونالیستەکانی ناو بەرەی کوردستانی زیاترن تەبلیغات و قسە و باسیان لە ڕۆژنامە و نوسراوە و ئیزگەکانیان و لە کۆبوونەوە ڕاستەوخۆکانیانیدا لە گەڵ خەڵکدا چووەتە سەر پێکهێنانی "ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان" لە ڕێگەی "هەڵبژاردنی گشتی"ی خەڵکی کوردستانەوە، و بەم پێیە کۆتایی هێنان بە وەزعی ئەمڕۆیی و هەژاری و فەلاکەتی خەڵک و نەهێشتنی "پاشاگەردانی و فرەکیخاییی"ی ئێستا و بەرقەرار کردنی "دیموکراسی" و "مافی مرۆڤ" و "دامەزراندنی دەسەڵاتی یاسا" لە کوردستانی عێراقدا!

ئەم حیزبە ناسیونالیستانەو سەرکردەکانیان کە مێژوویەکی ڕەش و تاریکیان هەیە لە پێشێل کردنی ئازادی سیاسی و ئیرهاب و سەرکوتی موخالیفانی خۆیان، و لە پێشێل کردنی ئازادییە فەردی و کۆمەڵایەتییەکانی کرێکاران و خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان، وەتەنانەت مێژوویەکی پڕ لە شك و گومانیان هەیە لە پەیوەند بە وڵاتە ئیمپریالیستی و ڕژێمە کۆنەپەرستەکانی ناوچەکەوە، بۆ چی ئێستا باس لە بێ کارەسی "بەرە"کەیان و زەرورەتی "حاکمیەتی خەڵکی کوردستان" دەکەن لە ڕێگەی نوێنەرانی خۆیەوە؟

لە جەرگەی ئەزمەیەکی ئابووری جیهانیدا و لە ڕەوەندی کێشە کێشی نێوان قوتبە ئابوورییەکانی سەرمایەداری جیهانیدا، سەرکەوتنی بلۆکی ڕۆژئاوا بەسەر بلۆکی ڕۆژهەڵاتدا وەکو ڕێگا چارەیەك لە لایەن بۆرژوازی جیهانەوە بۆ ئەم ئەزمەیە بەرەسمی ناسراوە، و لە ڕووی سیاسییەوە قبوڵ کردنی چوار چێوە فکری و سیاسییەکانی ڕۆژئاوایە لە لایەن دەوڵەت و حیزب و هێزە سیاسییەکانی بۆرژوازییەوە. ئەم یەکلاکردنەوەیە نەیتوانیوە کۆتایی بە ئەزمەی ئابووری بهێنێ و لە ڕووی کۆمەڵایەتی و سیاسیشەوە ناجێگیری و پشێوی و ناسەقامگیری، فەراهەم هێناوە لە ئاستی جیهاندا. "نەزمی نوێی جیهان" کە چوار چێوەیەکی ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتییە بۆ ئەم یەکلاکردنەوەیە هێشتا ڕووبەڕووی چەندین گیروگرفتی ئەمەلی و دەروونی بۆرژوازی جیهانی بەجۆرەجۆر بوونی ئەم ئیزامە لە پەیوەند بە کرێکارەوە لەسەر ئەساسی بەرین کردنەوەی بێکاری و هەژاری و برسیەتی هەرچی زیاترو لە دەست دانی تەواوی ئەو مەزایا کۆمەڵایەتییانە دەبێت کە تا ئێستا کرێکاران بەدەستیان هێناوە، لەسەر ئەساسی بێبەش بوونی کرێکاران لە مافی ڕێکخراوبوون و مانگرتن، و داسەپاندنی جەوری سەرکوت و تەعدی و ئیستبدادی ڕێکخراو دەبێت. ئیستراتیژی کرێکار ڕووبەڕووی ئەم فەلاکەت و بێمافی بە ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتییانە واقیعی و حەتمی بەسەر ئەوەندەی ترەکە و ناجێگیری ئابووری و سیاسییەکانی بۆرژوازی قوڵتر دەکاتەوە. بۆ کۆتایی هێنان بەم ناجێگیرییە و بۆ سازکردنەوەی هەل و مەرجی ئاسایی ئیستثماری چینی کرێکار، بۆرژوازی جیهانی کەپێویستە هەوڵ و "دیموکراسی" ڕۆژئاوا و هەڵبژاردنەکانی ئەمریکە وەکو بەدیلێ مەقبول وەربگرێت. بۆرژوا ناسیونالیستی کوردیش لەم ڕێڕەوەدایە کە دەیەوێ لە کاروان جێ نەمێنێ.

لە لایەکی دیکەوە حیزبە ناسیونالیستەکانی کوردستانی عێراق لە ژێر فشاری بۆرژوازی کوردیدان بۆ وەڵام دانەوە بە پێداویستییە کۆمەڵایەتی و سیاسییەکانی. دابڕانی کوردستان لە حکومەتی مەرکەزی ئەم حیزبانەی ڕووبەڕووی ئیدارە کردنی کۆمەڵگا کردووەتەوە، و ئیتر ناتوانن وەکو حیزبێکی ئۆپۆزیسیۆن مامەڵەی خۆیان بکەن. ئەم حیزبانە دەبێ بە بینەکیانی بسەلمێنن کە لە دەرەوەی ڕژێمی بەعس و حکومەتی مەرکەزیشدا دەتوانن ئیدارەی کۆمەڵگای کوردستان بکەن و هەروەها هەل و مەرجێکی ئابووری و کۆمەڵایەتی فەلاکەتبار و خەتەرناك کە کرێکار و زەحمەتکێشی کوردستانی تێدا دەژی ڕوو بە ڕووی بۆرژوازی کوردە.

لە ئێستادا کە بۆرژوازی کورد لە حیزبی تاقانەی بێ بەشە و یەکسەر ناتوانێ ئیمتیازی سیاسی ـ جیهانیی پەیدا بکات و لە هەمان کاتیشدا دەستی لە حکومەتی مەرکەزی پچڕاوە، تا لە پاڵ ئیستبدادی بەسەردا یەکسەر ئەنجومەنەکانی پاسادانسان و بەڕێوەبردن دابمەزرێنن و لەم ڕێگەیەوە ئیدارەی کوردستان بکات. بەم جۆرە دەمێ ئەم حیزبانە بە شێوەیەکی دیکە کە ئەم ئیمتیازە سیاسی ـ جیهانییە بەدی بێنن و حالەتی نەکنترۆلی و بەرپرسیان ئیتر کەلکی نەماوە و ناتوانێت تەعبیر بێت لەم ئیمتیازە.

دەبارە سەرکەوتن و سەرنەکەوتنی هەڵبژاردنی "ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان" بەندە بە فشاری دەوڵەتەکانی ناوچەکە (ئێران و تورکیا) و هێرشی سەربازی ڕژێمەوە، کە ئەمەش لە لایەنی خۆیەوە بەستراوەتەوە بە ستراتیژێتە سیاسییەی کە ئەمریکا و وڵاتە هاوپەیمانەکان لە ناوچەکەدا بە دوایەوەن. ناسیونالیزمی کورد و حیزبەکانی کە هەر لە سەرەتای شەڕی خلیجەوە خۆیان بەم ستراتیژییەوە گرێداوە، ئێستاش ئومێدیان بەوەیە کە لە چوار چێوەی ئەم ستراتیژییەدا فرسەتی هەڵبژاردنەکە و ئەنجومەنی نیشتمانی بەکیانی تێدا بێت!

ئەگەر فکرەی هەڵبژاردن و تەبلیغات بۆی لە ئێستادا ئەو خێرەی بەسەر بۆرژوازی کورد تێدا بێت کە کرێکار و زەحمەتکێشی کورد لە ژێر فشاری هەژاری و برسیەتی و مەشاقی ئەمڕۆیی و ئاوارەیی و دەربەدەری دا چاوەڕوان بهێڵێتەوە، بەو هیوایەی کە "ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان" کۆتایی بەم نەهامەتی و دەربەدەرییان دەکات، ئەوا لە دوو لایەنی دیکەشەوە بۆ بۆرژوا ناسیونالیستی کورد بە ئەهمیەتە: یەکەم، ئەگەر بێت و ئەنجومەنی نیشتمانی بەسەرکەوتن بکات و پاشان لە لایەن حکومەتی مەرکەزییەوە پەلامار بدرێ و بگرێتە ئەو دیو سنوورەکانەوە، ئەو دەتوانێ لە دەرەوەش وەکو نوێنەری خەڵکی کوردستان خۆی بناسێنێ و حیسابی بکات، چونکە گوایە لە ڕێگەی دەنگدانی خەڵکی کوردستانەوە هەڵبژێردراوە و بەم پێیە شەرعیەتی سیاسی پەیدا دەکات لە کۆڕو کۆمەڵە سیاسیە ـ بۆرژوازییەکاندا لە جیهاندا. دووەم: ئەگەر بارودۆخی ناوچەکەش ڕێگەی پەیکیو بوونیدا و مترسی حکومەتی مەرکەزی لە سەر نەما، ئەو کاتە وەکو دەسەڵاتداری سیاسی شەرعی و قانوونیی کوردستان سەقامگیر دەبێت و بەم پێیە کۆتایی بە بارودۆخی (فرە حیزبایەتی!) دەهێنێ و هەنگاوێکی جدی بەرەو بەدەست هێنانی ئیمتیازی سیاسی ـ کۆمەڵایەتی دەنێت و "دەسەڵاتی یاسا" لە کوردستاندا بەرقەرار دەکات! بەم پێیە بۆرژوازی کورد لە هەل و مەرجێکی لە بارتردا دەبێت بەسەر ڕووبەڕووبوونەوە لە گەڵ کرێکاردا، ئەو ئیستبدادە سیاسییەی کە تا ئێستا لە کۆمەڵگای کوردستاندا حیزبەکانی چەندە توانیبێتیان پیادەیان کردووە، شەرعیەت پێ دەدات و، ئەمجارەیان لە ژێر ناوی خەڵکدا و بە بیانووی خیانەت کردن و دژایەتی کردنی بەرژەوەندییەکانی خەڵك و بە ناوی خەڵکەوە سەرکوتی موخالیفەکانی دەست پێ دەکەن، و ئازادی سیاسی پێشێل دەکەن، و بێبەشکردنی کرێکاران لە مافی ڕێکخراوبوون و مانگرتن و داسەپاندنی هەل و مەرجێکی غەیرە ئینسانی و زاڵمانە بەسەر کرێکاراندا قانوونیەت پێ ئەدەن و ... تاد.

بەم جۆرە "هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی" لەو شوێنەوە کە کێشەی دەسەڵاتی سیاسی بۆرژوازییە و هیچ پەیوەندییەکی بە فەراهەم کردنی هەل و مەرجی دیموکراتییەوە نییە لە کۆمەڵگای کوردستاندا، و پەیوەندییەکی بە باش بوونی وەزعی پڕ لە فەلاکەتی خەڵکەوە نییە و لە لایەن ئەم حیزبە کۆنەپەرست و ئیستبدادییانەوە بەڕێوە دەچێت، سەرەڕای ئەوەی کە بە شێوەی دائیری بەڕێوە بچێت یان بە شێوەی نیسبی، هەڵبژاردنێکی کۆنەپەرستانە و نادیموکراتیك و کارتۆنی یە و هیچ پەیوەندییەکی بە ئیرادەی واقعی و سەربەخۆی خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستانەوە نی یە. هەڵبژاردنی نیسبی کە هەندێ لە حیزبە ناسیونالیستەکان ئیدیعای دیموکراتی بوونی دەکەن و لایەنگرییی لێ دەکەن لە بەرامبەر هەڵبژاردنی دائیریدا، ئەتوانێت هەل و مەرجێکی باشتر بڕەخسێنێ بۆ بەشداری کردنی ئەم حیزبانە خۆیان لە هەڵبژاردن و چوونە ناو ئەنجومەنی نیشتمانییەوە، لە کاتێکدا هەڵبژاردنی دائیری ئەم فرسەتەیان نادات و زۆرتر فرسەت بۆ حیزبە گەورە و بە نفوزەکانە کە کورسییەکانی پەرلەمان بگرن و حاکمیەتی سیاسی کوردستان لە دەستاندا ئیحتکار بکەن.

ئایا دەبێت لە هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانیدا بەشداری بکرێ؟

هەڵبژاردنی "ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان" بە پێی هەمان سیستەم و یاسا بەڕێوە دەچێت کە ئێستا لە وڵاتانی ڕۆژئاوا و ئەمریکا بەڕێوە دەچێت. ئەم هەڵبژاردن و "دیموکراسی"یەی ڕۆژئاوا چوار چێوەیەکی سیاسی قوتبی ڕۆژئاوابووە لە بەرامبەر دیکتاتۆریەتی بلۆکی ڕۆژهەڵاتی پشت بەستوو بە ئابووری دەوڵەتی. و هەروەك دیکتاتۆریەتی ئاشکرا و بێ پەردە کە

ئێستا شێوەی ڕووخاندنی لە دنیادا لێ دەدرێ، ئەمڕێکی زۆڵمی بۆرژوازی و کۆنەپەرستی سیاسی ئیمپریالیزمە بەسەر جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێشی جیهاندا. تەجرەبەی دەیان ساڵ لە هەڵبژاردنەکان و حوکمی پەرلەمانی بۆرژوازی لە وڵاتانی ڕۆژئاوا و لایەنگری دیموکراسی ڕۆژئاوا، ئەوەی بۆ چینی کرێکار جێگیر کردووە کە ئەم هەڵبژاردنانە تەنها وەسیلەیەکی تەفرەدان و چەواشەکردنە و هەڵبژاردنی باشترین حیزبەکانی بۆرژوازییە بە شێوەیەکی (ئازادانە!) بۆ ئەوەی بە باشترین شێوە نوێنەرایەتی بەرژەوەندییە چینایەتییەکانی بۆرژوازی بکات و تەنسیقی سیاسی-چینایەتی بۆ دەستبەر بکات. تەنانەت لە هەندێک جێگادا کە لە هەڵبژاردندا حیزبێکی تری بۆرژوازی دەنگی هێنابێت کەچی ڕەزامەندی بۆرژوا-ئیمپریالیستی جیهانی نەبوبێت وەبەی پشێوی و ناسەقامگیری سیاسی و کۆمەڵایەتی زیاتر بوبێت ئەوا یەکسەر هێزی چەکدار هاتۆتە مەیدان و قوانینی عورفی و حالاتی طواریء ڕاگەیەنراوە. لەم هەڵبژاردنانەدا هیچ کاتێک نوێنەرانی کرێکاران و خەڵکی زەحمەتکێش نەیان توانیوە بچنە ناو هەڵبژاردنەکانەوە و نوێنەرایەتی بەرژەوەندییەکانی کرێکاران نەکراوە.

لە کوردستانی عێراقدا ئازادی ڕێکخراوبوون و مانگرتن بەرەسمی نەناسراوە. بۆرژوا-ناسیونالیستی کورد بە هیچ جۆرێک ملی بەم مافانە نەداوە و تەنانەت چەندین جار لە بەرامبەر هەوڵەکانی کرێکاراندا بۆ ڕێکخراوبوون و بۆ خستنە ڕووی داواکارییەکانیان و بەرامبەر بە ئیرادەی سەربەخۆی کرێکاران بە زۆری هێزی چەکدار وەستاونەتەوە و تەبلیغاتی گەندەڵ و پڕ و پووچیان لە دژی کردووە و بە غەیرە قانونی و گێرە شێوێنی لە قەڵەمیان داوە. بەم پێیە مەرجی یەکەمین و سەرەتایی کرێکارانی کوردستان، مافی ڕێکخراوبوون و مانگرتن، بۆ نواندنی ئیرادەی سەربەخۆو ڕێکخراوی خۆی بۆ ململانێ لە گەڵ بۆرژوازیدا زەوت کراوە، و کرێکاری کوردستان دەستی بەستراوەیە و ئازاد نییە لە خەباتیدا لە دژی بۆرژوازی و بۆ دیفاع لە مافەکان و بەرژەوەندییەکانی خۆی.

وجودی چەندین ساڵ ئیستبدادی بەعس و سەرکوتی وەحشیانەی هەموو جم و جوڵێکی کرێکاران و هەموو داخوازی و مافێکی ئابووری و سیاسییان، و پاشان پێشێل کردنی مافەکانی کرێکاران و دەربەدان بەر بێ مافی یانەی کرێکارانی کوردستان، کرێکارانی کوردستانی لە هەل مەرجێکی نالەباردا داناوە و بێ بەشبوون لە ڕێکخراوبوون ئەو ئیمکانەی لە کرێکاران سەندووەتەوە کە بتوانێت لە هێز هاوسەنگییەکی لە باردا لە گەڵ بۆرژوازیدا بێت و کرێکارانی کوردستان لە و فرسەتە بێ بەشن کە بتوانن نوێنەرانی واقعی خۆیان بنێرنە ناو هەڵبژاردنەکانەوە (ئەمە لە کاتێکدا کە بۆرژوازی ڕێگەی ئەم بەشداری کردنە بدات!). بەم جۆرە بۆرژوازی کورد لە کوردستاندا بالا دەستی سیاسی هەیە و نەکەوتۆتە ژێر فشاری کرێکارانی کوردستانەوە و ناچار بە ریفۆرم نەکراوە و لێرەوە بۆرژوازی کورد پەنای نەبردوتە بەر هەڵبژاردن. بەم پێیە بەشداری کردنی کرێکارانی کوردستان لە هەڵبژاردنەکانی "ئەنجومەنی نیشتمانی"دا لەم هەل و مەرجە سیاسی و ڕێکخراوییەدا، جگە لە خۆگونجاندنی سیاسی هیچی دیکە نییە. بۆیە کرێکار و خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان بەشداری لەم هەڵبژاردنانەدا نەکەن و تەحریمی بکەن.

حیزب و هێزە ناسیونالیستەکانی ناو بەرە و دەرەوەی بەرە لە هەوڵی ئەوەدان تە ڕووخساری کۆمەڵگای کوردستان بە مۆرکی هەڵبژاردن و پێکهێنانی "ئەنجومەنی نیشتمانی" مۆر بکەن، تەواوی کۆمەڵ بۆ ژێر ئەم سیاسەتەی بۆرژوازی کوردی ڕابکێشن. داوا لە خەڵکی کوردستان دەکەن کە برسێتی و نەبوونی و فەلاکەت و مەینەتی ئاوارەیی و دەربەدەری تەحەمول بکەن تا هەڵبژاردنەکەی ئەمان سەردەکەوێ ئەنجومەنەکەیان پێک بێت و "دەسەڵاتی یاسادانان" دەمەزرێ! "خەڵکی کورد بۆ سوتەمەنی و ئازوقە شۆرشی نەکردووە، بەڵکو بۆ ئازادی و دیموکراتی و مافە نەتەوەییەکان شۆرشی کردووە"! ئەمە پەیامی سەرکردەی ئەم حیزبانەیە بۆ خەڵکی چەوساوەی کوردستان، با کرێکار و خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان لەو کاتێکدا ئەم جەنابانە سەدان هەزار دینار بۆ کۆکردنەوەی دەنگ بۆ حیزبەکانیان خەرج دەکەن، برسێتی و سك هەڵگوشین قبوڵ بکەن! با سەرما و ئاوارەیی و بێ خانەولانەیی تەحەمول بکەن! با لە هەموو مافێکی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی خۆی بێبەری بێ تا دەوڵەمەند و بۆرژوا بەرچاو و تەنگەکانی کورد بتوانن ئازاد بن لە چەوساندنەوەی کرێکار و زەحمەتکێشی کورددا و لە لایەن بۆرژوازی عەرەبەوە نەخرێنە ژێر فشارەوە.

لە بەرامبەر ئەم بارو دۆخە فەلاکەتبارەی ژیان و بۆ باش بوونی هەل و مەرجی گوزەران و ژیانی کرێکاران و خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان، بۆ کۆتایی هێنان بە ژیانی ئاوارەیی سەدان هەزار زەحمەتکێشی ئاوارەی کوردستان و بۆ بەهرەمەندبوون لە جێگاو ڕێگایەکی شایستەی ئینسان، و بۆ بەدەست هێنانی مووقعیەتێکی لە بارتر بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی بۆرژوازی کورد دەبێت کرێکارانی کوردستان و هەموو خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان سەربەخۆ لە هەڵبژاردنەکانی "ئەنجومەنی نیشتمانی"ی بۆرژوازی کورد و حیزبە ناسیونالیستەکانی، خەریکی خۆڕێکخستن و کۆکردنەوەوخستنە سەر یەکی هێزی چینایەتی و واقعی خۆیان بن، دەبێت هەر لە ئێستاوە، لە کاتێکدا بۆرژوازی کوردی پایەکانی دەسەڵاتی سیاسی و کۆمەڵایەتی خۆی دادەمەزرێنێت و قانونیەتی پێ ئەدات، کرێکارانی کوردستان، ڕێکخراو لە شورا واقعییەکانی خۆیاندا بە داواکاری ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتییانەوە بێنە دەرەوە. کرێکاران دەبێت شورای زەحمەتکێشانی کوردستانیش بۆ ئەوە بانگەواز بکەن کە نەچنە ژێر تەبلیغاتی چاواروان هێشتنەوەیان سەبارەت بە باش بوونی هەل و مەرجی گوزەران و ژیانی ئابووری و کۆمەڵایەتییان و سەبارەت بە "ئازادی و دیموکراسی و مافی مرۆڤ!" "پێکهێنانی ڕیزێکی بەهێز و توانای کرێکاران و زەحمەتکێشان لە بەرامبەر بۆرژوازی کورددا ئەرکێکی ئەساسی ئەم قوناغەیە. هەڵسووڕاوان و تێکۆشەرانی بزووتنەوەی کرێکاری لە کوردستان ڕوو بە ڕووی ئەم ئەرکە چارەنووس سازە بوونەتەوە و یەکەم هەنگاوێک کە دەبێ لەم مەیدانەدا بینێن هاوڕایی و ئینسجامی سیاسی و ڕێکخراوەیی خۆیانە تا بتوانن لەم دەورەیەدا ڕووبەڕووی سیاسەتەکانی بۆرژوازی کورد ببنەوە، و لەم ڕێگەیەوە تەبلیغێکی فراوان بەرپاو لە دژی ئەنجومەنی نیشتمانی بۆرژوازی کورد وەڕێ بخەن و بەرچاوی کرێکاران و زەحمەتکێشان ڕوون بکەنەوە، و داواکارییەکانی خۆیان بخەنە بەردەم و لە دەوریاندا و بۆ سەپاندنیان بە سەر بۆرژوازیدا ڕێکیان بخەن. ڕێکخستنی کرێکاران لە شوراکانی خۆیاندا و هەوڵدان بۆ پێکهێنانی هەر جۆرە ڕێکخراوەیەکی کرێکاری سەربەخۆ ئەرکێکی دیکەی ئەم دەورەیەیە ■

هەواڵی بەرپاکردنی مەراسیمی ڕۆژی جیهانی ئافرەتان

ڕۆژی ٨ ی ئازار لە شارەکانی هەولێر و سلێمانی و ڕانیە و قەڵادزە بەبۆنەی یادی ڕۆژی جیهانی ئافرەتانەوە مەراسیمی جۆراوجۆری سازکرا. لە شاری سلێمانی. لەهۆڵی ئامادەیی سلێمانی نزیکەی (٢٠٠٠) کەس بەسروودی ئینتەرناسیۆناڵ مەراسیمەکەیان بەرپاکردوو بە ئیمزای ئازادی یەکسانی حکومەتی کرێکاری کۆتاییان پێ هێنا. لە کارگەی جل و بەرگی زنانە کرێکاران مەراسیمیان بەرپاکرد و چەند سەعاتی خایاند. لەدائیرەی کارەباکرێکاران و کارمەندان ئەم ڕۆژەیان ڕێز لێ گرت. لە شارەکانی ڕانیەو قەڵادزەش سەدان ژن و پیاوی ئازادیخواز ئەم ڕۆژەیان یاد کردەوە. لە شاری هەولێر لە هۆڵی ڕووناکبیری و جەماوەر چەند کەس لە ژنان و پیاوانی شۆڕشگێر و ئازادیخواز مەراسیمیان وەڕێ خست.

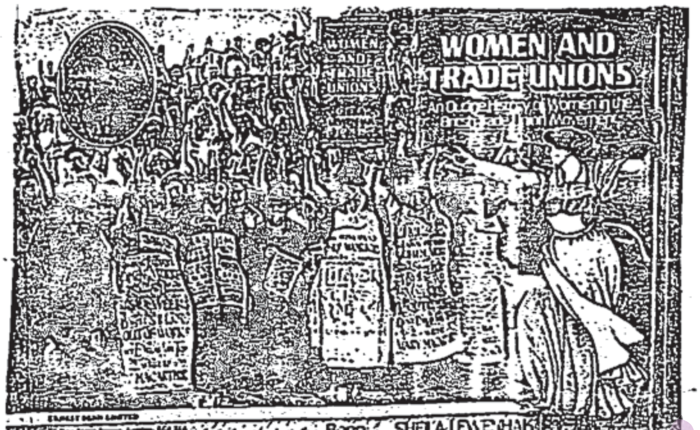

چاوپێکەوتن لەگەڵ «علی خدری» یەکێك لە هەڵسوڕاوانی بزوتنەوەی کرێکاری ئێران

علی خدری، یەکێکە لەو هەڵسوڕاوانەی کە لە دوای راپەڕینی ساڵی ٥٧ی ئێرانی (١٩٧٩) وە هەڵسوڕانی کۆمەڵایەتی خۆی لە ناو کرێکاراندا دەست پێکردووە. تا ساڵی ١٩٨٦ لە چەندین کارو کارگادا لە سنا و کرێکارانی تاراندا خەریکی کارکردن و هەڵسوڕانی سیاسی بووە وچەندین جار وەکو نوێنەری کرێکارانی ئەو ملبەندەی کاری لێکردووە، لە مانگرتن و ئاکسیۆنەکاندا هەڵبژێردراوە لە لایەن کرێکارانەوە. پاشان لە شارەکانی کوردستاندا درێژەی بە کار و هەڵسوڕانی سیاسی و ڕێکخراوی خۆی داوە. ئێستا هەڵسوڕانی سیاسی و کۆمەڵایەتی خۆی لە گەڵ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری ئێراندا دەباتە پێشەوە. یەکێك لە هاوکارانی ڕۆژنامەی "بۆ پێشەوە" چاوپێکەوتنێکی لە گەڵدا سازداوە کە لێرەدا بڵاوی دەکەینەوە:

بۆ پێشەوە: سەرەتا دەکرێ لەسەر وەزعی ژیان و خەباتی کرێکارانی ئێران بە گشتی ڕوون کردنەوەیەك بدەی.

علی خدری: ئاستی گوزەرانی کرێکارانی ئێران زۆر نزمە. بە پێی ئاماری خودی حکومەتی جمهوری ئیسلامی (٥-٦) ملیۆن کرێکار بێکارن، بێجگە لە ژنان، بەشێکی زۆریش لە کرێکاران ناو نووس نەکراون. حەقداوەمان (تەحەم) یکی وەحشەتناك لە ئێراندا هەیە. کرێی ڕەسمی مانگانە هاودەتەن ٦٠٠٠ تمەن. خانوویەکی ئاسایی کە لە دوو ژوور و مشتەمەلات پێك هاتبێت دوو بەرابەری ئەم کرێیەیە. کرێکارێك بۆ بەڕێوەچوونی ماڵ و خێزانی ناچارە دوو جۆر کار بکات، یان لە شوێنی کاری خۆیدا کاری زیادە دەکات، یان لە دەرەوەی شوێنی کاردا. کرێکارانێك کە فەنی نین ناچارن دەستفرۆشی بکەن لە دەرەوەی کاری خۆیاندا. ئەم وەزعە بۆ کەسێك کە لە دەرەوەی چێنی کرێکاری ئێراندا بێت شتێکی سەیرەو تەسەورکردنی گرانە.

ڕۆژانەی کرێکارێکی ڕۆژکار لە ٨٠ تمەنەوە گراوەتە ١٢٠ تمەن، بەڵام کرێی ڕۆژێکی کرێکارێك کیلۆیەك گۆشتی پێناکردرێ، کیلۆیەك شەکر بە ١٠٠ تمەنە، قاتێك جلی پیاوانە ١٠ هەزار تمەنە و دەستێك جلی ئافرەتان ٢٥ هەزار تمەنی دەوێ... لە ساڵی ٩٠ و ٩١ دا مانگانە ٢٠٠٠ تمەنیان بۆ کرێی کرێکار زیاد دەکرد بەڵام خەرجی ژیان دوو ئەوەندە و بگرە زیاتر چووەتە سەر.

کرێکاران لە مەسکەن بێ بەشن. بانکی مەسکەن بە هەل مەرجێك قەرز ئەدات بە کرێکار کە کرێکار توانای تەحەمول کردنی نیە. لە ماوەی ١٥ ساڵدا لە ٠.١٪ سوودی دەچێتە سەر، بە جۆرێکە کە ئەو قسطەی مانگانە کرێکار ئەیداتەوە بە بانك لە کرێی مانگانەکەی زیاترە.

حەقی کارکردن تا لەخشبیە دەرکردن لە سەر کار بەردەوام هەیە. یاساکانی ئێرانی بە نووسینی ئەچێویندە ئیر لیسخدای ڕەسمی کرێکارەوە مەگەر لەو حالەتانەدا کە بە سەریاندا سەپێنرابێت لە لایەن کرێکارانەوە. ئەم سیاسەتەی یاساکان بۆ ئەوەیە تا بە ئاسانی بتوانی کرێکار لە سەر کار دەر بکات. کاری پەیمان کار (قراز داد) هەیە وئەگەر لە ٣ مانگ زیاتر بێت ئەوا دەبێت کرێکارەکە ببێتە ڕەسمی، لە بەر ئەوە خاوەن کارەکان هەمیشە هەوڵ دەدەن پەیمانی کەمتر لە ٣ مانگ لە گەڵ کرێکاردا ببەستن...

بۆ پێشەوە: شکڵەکانی ڕێکخراوبوون و ئاستی ئیعترازی کرێکارانی ئێران چۆنە؟ لە کاتێکدا شەرایتی خەباتی کرێکاران لە ژێر فشاری زاڵ بوونی جمهوری ئیسلامیدایە و ئازادی ڕێکخراوبوون و مانگرتن بەرەسمی ناسراوە، ئەم وەزعە چ کاریگەرییەکی لە سەر ئیعتراز و ڕێکخراوبوونی کرێکاران داناوە و چ ئاستێك بۆ دەرچوون لەم وەزعە دەبینن؟

علی خدری: جمهوری ئیسلامی لە سەرەتای هاتنە سەرکارییەوە ویستییەتی هەموو جیناێتی کرێکار و ناوی کرێکار تەحەمول نەکات. قسەی ئیسلامیەکان کە دەیان ووت خوا کرێکارە و مەلائیکەکان هەر بۆ ئەمە بوو، هەروەها بۆ سەر خەباتی کرێکاری و بۆ سەر ڕێکخستنی کرێکاری، هەروەها بۆ بەرز سەرکەوتنە سیاسییەکانی کرێکار و لە سەندیکاکانیان وتابیع کردنی کرێکار لە ڕێگەی گۆڕینی شورا کرێکارییەکان بە شورا ئیسلامییەکان. ئەمە ئەوپەڕی کۆنەپەرستی جمهوری ئیسلامییە کە بۆ بزوتنەوەی کرێکاری ئاشکرایە.

بزوتنەوەی کرێکاری لە ماوەی دەسەڵاتی جمهوری ئیسلامیدا لە سەرەتاوە بۆ دەورەیەك تووشی دامرکانەوە بوو، بەڵام دواتر هەستایەوە. لە قانوونی جمهوری ئیسلامیدا مانگرتنی سەربەخۆی کرێکار قەدەغەیە، بەڵام لە ئاکامی خەباتی کرێکارەوە بە ئاشکرا و بە نهێنی مانگرتن لە کەنگاری جۆریدا جێ کەوت و بووەتە شتێکی ڕەسمی. لە هەل و مەرجێکدا کە جمهوری ئیسلامی ڕای گەیاندبوو کە هیچ پرسی دەوڵەت مانگرتن قەدەغەیە، مانگرتنی ٧ ڕۆژەی کرێکارانی ئاسن توانەوەی ئەسفەهان، کرێکارانی شەریکەی نەوت، مانگرتنی ٢٢ شەریکەی "کفش ملی" لە تاران، مانگرتنی کرێکارانی کورەخانەکانی دەوروبەری تاران و، ساوا، هەمەدان و تەورێز... ئەمانە نیشانیان دا کە هەموو شتێك بە ئارەزووی جمهوری ئیسلامی ناچێتە پێشەوە.

لە ئێراندا ڕێکخراوەی ڕەسمی سەربەخۆی کرێکاران مەوجود نیە، بەڵام بەشێوەی نهێنی و شاراوە هەن. ڕژێمی جمهوری ئیسلامی ڕێگای نەداوە بە دروست کردنی ڕێکخراوەی سەربەخۆی کرێکاری، بۆ نموونە بەسەندیکای کرێکارانی نانەواخانەکانی سنە ڕژێم جوابی مەنفی دایەوە و دواتر ئەوانەی تەرحیان کردبوو بە بیانووی جۆراوجۆرەوە گیران و زیندانی کران. لە ئێراندا ئیعترازی کرێکاری ئاوا بوو کە جمهوری ئیسلامی نەیویست هەمووی کرێکاران بوون تەحەمول و تا رادەیەکیش سەرکەوتنی بە دەست هێنا، بەڵام کرێکار لە بەرامبەر ئەمەدا و بۆ ئەوەی وەکو چینێك خۆی پیشان بدات زۆر هەوڵی داوە و خوێنی نەری داوە. بۆ نموونە ڕژێم لە شارۆچکەی ئەکباتان نزیکەی ٧٠ کرێکاری گرت کە لە کارگەکانی تاراندا کاریان دەکرد و لەم شارۆچکەیە دەژیان، وەپاش ماوەیەك هەمووانی ئیعدام کرد.

زۆر مەحفەلی کرێکاری هەبوون کە ئامادە بوون ڕێکخراوەی کرێکاری پێك بهێنن، بەڵام تا ئێستا هیچ بە سەر دەوڵەتدا سەر نەگراوە. ئەو ڕێکخراوانە نەفەر کەمێك دەهاتن گورت ماوەبوون ئەو تر کرێکاران کەوتنەوەی گشتی یان بەرپا دەکرد و خواستەکانیان تێدا دەخستە ڕوو وتەسەی لە سەر دەکرا، هەروەها نوێنەرانیان هەڵدەبژارد بۆ قسەکردن لە سەر داواکارییەکانیان لە گەڵ خاوەن کاردا. لە ساڵی ٨٨-١٩٨٩ دا لە هەوڵی ئەوەدابووین کە لە گەڵ چەندین مەحفەلی تردا لە ئاستێکی بەرفراواندا ڕێکخراوە پێك بهێنین و بە سەر ڕژێمدا بسەپێنین، بەڵام

◀

بڵاوکراونەتەوە

ناکامە سیاسی و ئایدیۆلۆجییەکانی شەڕی خەلیج

منصور حکمت

کرێکارانی جیهان، یەکگرن!

ئاڵوگۆڕییەکانی دنیای ئەمڕۆ و ئاسۆی سۆشیالیزمی کرێکاری

بارێگرێن لشا ماوزکسور حکمت

کرێکارانی جیهان، یەکگرن!

بەیاننامەی مانگەکانی ئافرەتان

◄

ئەمەمان بو عەملی نەکرا ،چەندین کرێ و کومەل هەن کە بە شوێن ئەم مەسەلانەوەن .بەلام هاوسەنگی هێزی کومەلایەتی لەوەیەشان ئەدات کە توانای پێك هێنانی ئەم جورە رێکخراوەیەك هەیە و چەندە دەتوانێ روو بە رووی رژێم بوەستێتەوە .سونەتی کەوونەوەی گشتی بە شێوەیەکی عومومی لە ناو کرێکاراندا جێ کەوتووە ،کاتێك لە لایەن کرێکارانی پێشڕەوەوە دەخرێتە روو یەکسەر کرێکاران قەبولی دەکەن و لە ئیعتراز و حەرەکەتیاندا و بو خەبات لە دژی کوسپەکانی بەردەم خەباتیاندا پەنا دەبەنەوە بەر ئەم شێوەیە .دەکرێ بڵێین ،لە روانگەی کرێکارانی ئێرانەوە کوبوونەوەی گشتی ئەو ئیمتیازەی هەیە کە دەمنالێنی راستەو خوی کرێکارە لە تەواوی مەسەلەکاندا و ئاسانترین وەسیلەیە بو خەبات لە گەل رژێم و وەرگرتنی خەفەقان ،و بە ئاسانی لە لایەن هەموو کرێکارانەوە وەکو وەسیلەی ئیعتراز دەتوانری بەدەستەوە بگیرێ .ئەمە سەرەڕای هەلبژاردن و لابردنی نوێنەرەکان و پرس و راوێژی ناو تەواوی کرێکارەکان لە سەر مەسائیلەکان .

بزووتنەوەی کرێکاری لە ئێران تووشی چەندین کەوگرفتە ،هێشتا هاوپشتی کرێکاری لاوازە کە دەبێتە هوی کەمکردنەوەی هێزی کرێکار لە ئیمتیازاتیدا .کرێکاران پێشنیازاتەکانیان پێکەوە گرێ نادەن ،ئەگەر لە جێگایەك ئیعتراز دەکرێت لە شوێنەکانی ترەوە پشتیوانی لێ ناکرێ ،بەیاننامە بێت یان بە شێوەی تر ،ئەمە یارمەتی چوونە پێشەوەی بزووتنەوەی کرێکاری ئەدات .بەلام لە گەل ئەمەشدا کرێکار توانیویەتی هەمیەی خوی وەربگرێتەوە ،مانگرتن بە عەملی کراوەتە شتێکی رەسمی ،کرێکاران بە عەملی رێکخراوە دەولەتییەکانیان تەحریم کردووە ،هەرچەندە کە نەیان توانیوە رێکخراوی خویان بە سەر دەولەتدا بسەپێنن ،ڕۆژی یەکی ئایار لە لایەن کرێکارانەوە بەسەر بورژوازیدا فەرزکراوە کە بە رەسمی بناسێت .داواکاری زیاد کردنی کرێ خواستێکی گرنگ بووە کە کرێکار هەولی بو داوە ،ئەمانە چەندین پێشڕەوین کە کرێکاری ئێرانی کردوویەتی ،بەلام هێزی کرێکار لە هەلسوراندایە بو جێ بەجێ کردنی داواکارییەکانی و ئەساسی ترینیان خواستی ئازادی رێکخراوبوونە.

« ماویەنتی »

مانگرتنی ٣٥ هەزار کرێکاری کانەکان لە ئەفریقیای خواروو

مانگرتنی ٣٥ هەزار کرێکاری کانی ئالتونی سێ لە ئەفریقای خواروو.

ڕۆژی ١١/١١/٩١ ٣٥ هەزار کرێکارەکان لە «ئیمپالا پلاتینیوم» دووەم بەرهەم هێنەری ئالتونی سێیە لە جیهاندا بو بەرەسمی ناسینی ئەتابە دەستیان لە کار کێشایەوە .لە ئاکامی مانگرتنی کرێکاراندا لە (٤) کانی ئەم کومپانیایە (٣) کان لە کارکەوت و ئاستی بەرهەم هێنان لە کانی چوارەمدا تەنها ٣٠٪ بوو. بە قسەی کومپانیا کە خوی ١٠٪ی بەرهەم هێنان راوەستا .

ئەم مانگرتنە بە دوای بێ ئاکام مانەوەی (٤) مانگ گفتوگو و ئاوێزی کردن و لە سەر بانگەوازی «یەکێتی نەقابە سەراسەرییەکانی ئەفریقای خواروو» دەستی پێکرد . ئەم یەکێتییە ئەگەر چی ٦٠٪ ی کرێکارانی ئەم کومپانیایە نوێنەرایەتی دەکات بەلام لە روانگەی دەولەتەوە غەیرە قانونییە.

بە قسەی یەکێتی نەقابەکان مانگرتنی دوایی بو ئیعتراز بە گیرانی هەلسوراوانی نەقابی لە لایەن دەولەتەوە و هەروەها بە هوی پەشیمان بوونەوەی ئیدارە وە بوو لە رێککەوتنانەی لە گەل یەکێتی نەقابەکاندا بەستبووی .

مانگرتنی کرێکارانی نەوتی ئێران .

لە نیوەی یەکەی کانونی دووەمی ئەمسالدا کرێکارانی پالایشگا جیاجیاکانی ئێران بو ئیعتراز لە بەرامبەر بە وەزعی ئالەباری ژیان و فشاری پاسداران و دەزگا جاسوسییەکان لە سەریان دەستیان دایە مانگرتن. وەزیری نەوتی ئێرانی بە پەلە کەوتە دانی بەلێن بە کرێکاران بو وەلامدانەوە بە داواکارییەکانیان ،بەلام مانگرتنی کرێکاران دژی گرانی و کەمی کرێ بەردەوام بوو .رژێمی جمهوری ئیسلامی دەستی کرد بە گرتنی ژمارەیەك لە کرێکاران بە مەبەستی بلاوکردنەوەی ترس و زال کردنی جەوی ترساندن .لە ئاکامەکانی ئەم مانگرتنانە هەوالمان بە دەست نەگەیشتووە .

هەواڵی جیهانی

مۆسکۆ

لە نیوەی یەکەمی کانونی دووەمی ئەمسالدا لە نزیك «کرملین» لە موسکو نزیکەی (٥٠) هەزار کەس دژی گرانی و بو کەمکردنەوەی نرخی مەوادە خوراکی یە ئەساسییەکان و بو لا بردنی نەرای ئازاد کردنی ئەسعار خوپیشاندانیان بەرپا کرد . دەولەتی روسیا ژمارەیەکی زوری لە هێزەکانی پاراستنی ئاسایش و پولیس لە ناوچەی خوپیشاندانەکە بلاو کردەوە و رێگا سەرەکییەکانی مەرکەزی شاری بڕی.

کۆریای خواروو

ڕۆژی شەممە ١٦/١/٩٢ بە هوی تێك هەلچوونی نێوان کرێکاران و بەرپرسەکانی گەورەترین کارخانەی ئوتومبیل دروست کردن لە کوریای خواروو (٦٠) کەس بریندار بوون . ئەم تێك هەلچوونە لە چوارەم ڕۆژی کێشە و هەرای کرێکارانی کارخانەی «هوندای» لە خوارووی سیئولی پایتەختەوە رووی دا .

هەزاران کرێکار لە ناو کارخانەدا مانیان گرتبوو پاش ئەوەی کە لێپرسراوان رایان گەیاندبوو کە ئەمانەوی بو ماوەیەکی نادیار کارخانە کە دابخەن .

کاری منالان لە ئەلمانیا

بە پێی هەلسەنگاندنی موئەسسەی پارێزکاری کردنی منالان لە ئەلمانیا ،سەدان هەزار منال لەم وولاتە خەریکی کاری بەکرێن .ئەم موئەسسەیە ژمارەی ئەو منالانەی کە لە سالی ١٩٨٩دا کاریان دەکرد بە ٤٠٠ هەزار منال داناوە و رایشی گەیاندووە کە ئێستا لە سەراسەری ئەورووپادا ،نەك تەنها لە وولاتەکانی خوارووی ئەورووپا ،کاری منالان خراوەتە دەستووری ڕۆژەوە .تەنانەت لە شارەکانی ئەلمانیا ١٠٪ تووشی منالانی ١٤ سالەیی دەبێت کە لە چێشتخانەکان ،ئوتومبیل شوردن ،بلاوکردنەوەی ڕۆژنامە و یاخود لە پیشەی بەنزیندا کار دەکەن. لە ویلایەتی «نورد راین وێستفالن» کە نزیکەی ٢٠ ملیون دانیشتوانی هەیە و لە قەرەباڵغترین ویلاتەکانی ئەلمانیایە ٤٠٪ی قوتابیانی (١٣-١٥) سالەیان دوای دەوام یان لە ڕۆژانی ئیسراحەتدا و یاخود لە سەراسەری سالدا خەریکی کارکردنن.

ڕووسیا

ڕۆژی ١٤/١/١٩٩٢ کرێکارانی کانی «نورکوتا» لە بەری باکووری روسیا چوونە پال کرێکارانی ناوەندی خەلوزی کارجاننددا لە کازاخستان کە سێ یەم ناوەندی خەلوزە لە کومونزیلی دەولەتە سەربەخوکاندا و چەند ڕۆژ لەمەوپێش دژ بە نەخوازەبوونی ئاستی گوزەران دەستیان دابووە مانگرتن . کرێکارانی «نورکوتا» دژی ئەو نیزامەی کرێ یە مانیان گرت کە بە سەریاندا سەپێنرابوو.

ئەلبانیا

یەکێتی نەقابەکانی کرێکارانی سەربەخو لە ئەلبانیا ڕۆژی هەینی ١٧/١/٩٢ لە تیرانای پایتەخت و چەندین شاری تر دژی «بێ دەنگ لێکردن»ی حکومەت لە بەرامبەر داواکارییە کرێکارییەکاندا کە کانونی یەکەمی رابردوو دراوبووە بەری خست.

رابەری ئەم یەکێتی یە «فالرجنیکا» لە مەیدانی ئەسکەندەر بەگ لە ناوەراستی تیرانا لە بەردەم جەماوەرێکی زوری خوپیشاندەردا لە سەر زیاد کردنی کرێ بە پێی گرانی قسەی کرد

بەم زووانە ئامیلکەی «مارکسیزم و جیهانی ئەمرو» کە وەرگێڕدراوی کوردی چاوپێکەوتنی بلاوکراوەی «ئینتەرناسیونال» ە لەگەل هاوڕێ مەنسووری حیکمەت بلاو دەکرێتەوە .

ئینتەرناسیونال

ئورگانی حیزبی کومونیستی کرێکاری ئێرانە و بە زمانی فارسی دەردەچێت . سەرنووسەرەکەی «لیلا دانش» ە . ژمارەی یەکەمی لە کانونی دووەمی ئەمسالدا دەرچووە .

پاشماوەی

ئیعتیرازی کرێکارانی ..

کارگادا قسە دەکەن و داواکاریەکانیان لەخەمە بەردەمی. ئازاد لە وەڵامی کرێکارەکاندا دەڵێ صەلاحیەتی جێبەجێ کردنیانم نیە کرێکارەکان لە وەڵامدا وتبوویان صەلاحیەتی دەرکردنی کرێکارتان هەیە بەڵام صەلاحیەتی جێبەجێ کردنی داواکاریەکانتان نیە؟

سێ کرێکار کە وەکو نوێنەر لەلایەن کرێکارەکانەوە هەڵبژێردرابوون لەسەر داواکاریەکان قسەیان کردبوو. ئازاد لە کرێکارەکان داوا دەکات کە مۆڵەتی بدەن تا داواکاریەکان بخاتە بەردەم خاوەن پرۆژە (احمد اسماعیل). کرێکارەکان ئەگەرچی خوازیاری سەعاتێک مۆڵەت پێدان بوون بەڵام دواتر لەسەر ئەوە رێکەوتن کە رۆژی ٢شەممە واتە ١٩٩٢/١/٢٧ کاتژمێر (١)ی دوانیوەڕۆ لە گەڵ ئیدارەدا کۆببنەوە و تا ئەو کاتە مۆڵەتیان ئەدەنێ.

رۆژی یەک شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١/٢٦ کرێکارەکان دیسانەوە کۆبوونەوەی خۆیان کرد و بڕیاریاندا ئەو کەسانەی جاری پێشوو قسەیان کردووە بیان گرن و نوێنەری تر هەڵبژێرن بۆ قسەکردن لە گەڵ ئیدارە و هەولێشیاندا کە هەموو خەنەرەکان لەو کاتەدا ئامادەبن.

رۆژی ٢ شەممە ١٩٩٢/١/٢٧ کرێکارەکان کە ژمارەیان زیاتر و بە حەماسێکی بەرزترەوە هاتبوون پاش تێپەڕبوونی سەعات و نیوێک بەسەر مەوعیدەکەیاندا چوون بۆ ئیدارە بۆ ئەوەی ماوەی گفتوگۆکە بخەنە کاتی کارکردنەوە و پاش ئەوەی لەگەڵ ئیدارەدا یەک یەکەی داواکاریەکانیان موناقەشە کردبوو لەسەر ئەم خاڵانەی خوارەوە رێکەوتن:

١- زیادکردنی (٥٠) دینار مانگانە بۆ هەر کرێکارێک (خەفەرەکان و کرێکارانی رۆژیش).

٢- ئیجازەی مانگانە لە (٢) رۆژە و کرایە (٣) رۆژ.

٣- بڕیاری دەرکردنی ئەو کرێکارەی کە دزی لێ بکرێ ئاوای لێ کرا:

• ئەگەر دزی لە خەفەر بکرێ و خەفەرەکە خەتابار (مقصر) بێ دەردەکرێ.

٤- ئیدارە دەستی هەوێ دەرکردنی هەر کرێکارێک روون بکاتەوە و بەکەیفی خۆی نەکات.

٥- کرێکار بۆ ئەو کارەی کە ئیختصاصی خۆی نیە نەقل ناکرێت، وە کاتێک ئیدارە بە پێویستی بزانێ لە رووی مەهارەت و خیبرەوە تەنها لە ناو حەقلەکاندا نەقل کردن دەبێت.

بەم پێیە کرێکارەکان توانیان هەندێک لە داواکاریەکانیان جێبەجێ بکەن و بە سەر ئیدارەی ناهەندیا بیسەپێنن هەروەها لە بەرامبەر قسەکانی لێپرسراوی خەفەرەکان کردبوی کە دەبێ دوو سێ کرێکار دەربکرێن؛ کرێکارەکان بڕیاریاندا کە رۆژی ١٩٩٢/١/٣٠ کۆببنەوە بۆ لێکۆڵینەوە لەم قسەیە و جوتیهەتی رووبەڕووبوونەوەی لە کاتی بە عەمەلی بوونیدا ■

پاشماوەی

ئەفریقیای خوارو ..

ئەم مانگرتنە لە سەر بانگەوازی "کۆنگرەی نیشتمانی ئەفریقا" و "کوساتو" بەرپا بوو وە "کۆنگرەی سەراسەری یەکێتی نەقابە کرێکاریەکان" پێش پێشنیازی لە مانگرتن کردنی نابوو و سکرتێری کوساتو، مانگرتنی بەرفراوانی وێک لە دژی ئاپارتایدە دانا و لە پاڵ هەرەشەی مانگرتنی سەر لە نوێ، لە دەوڵەتی داواکرد کە سەبارەت بە سیاسەتە ئابووریەکان لەگەڵ "کۆنگرەی نیشتمانی ئەفریقیا"، و یەکێتی نەقابە کرێکاریەکان و رێکخراوەکانی دیکەی دژی ئاپارتاید گفتوگۆ بکات.

بەپێی مانگرتنەکە لە "سوێتۆ" گەورەترین ناوچەی رەش پێستنشینی وڵات بەرادەیەک بوو کە زۆربەی نزیک پاس و تاکسییەکان بە بێ نەفەر مانەوە و ژمارەی نەفەری شەمەندەفەرەکانیش ٩٥٪ دابەزی.

پاشماوەی

بروسکەیەک ..

لەم بەرەڕەیتە موزیرەدا، ئینسانی کرێکار لە ئاخرین کەمتر جێ سەرنجی خاوەن سەرمایەکانە، ئەو ئیجرائاتانەی بۆ پاراستنی ئامێرەکان دەیگرنە بەر، لە پاراستنیان لە تێک چوون و خراپ بوونەوە تا موحاسەبە و تەغریم کردنی کرێکار لە سەریان بە بیانووی جۆرا و جۆرەوە، لەگەڵ هەڵ و مەرجی رەچاو کردنی سەلامەتی و پاراستنی کرێکاردا بەهیچ جۆرێک بەراورد ناکرێ! بۆرژوازی هەمیشە و بە هەموو شێوەیەک هەوڵ دەدات خۆی لە ژێر بەرپرسیەتی سەلامەتی لەش و ژیانی کرێکار و دوور بخاتەوە، مەترسی لێ ی قووتار بکات. کاری سەخت و خەتەرناک لە مەڵبەندەکانی کار و لە کانەکاندا، لە ژێر هەڵ و مەرجێکی نائینسانیدا بەڕێوە دەبرێت و لە کەمترین وەسائیلی پاراستنی کرێکار بەهرەمەندە و تەنانەت لەو شوێنانەشدا کە بۆرژوازی ملی بە جێبەجێ کردنی هەندێ هەنگاوی عەمەلی داوە بۆ پاراستنی کرێکار، زۆر لەوە کەمترە کە دەکرێ بە کەڵک وەرگرتن لە پێشکەوتنی تەکنۆلۆجی بەرێوە ببرێت: کەم کردنەوەی ماوەی کارکردن بە بەردەوامی، بەکار هێنانی ئامێری پێشکەوتوو، بەکار هێنانی وەسائیلی پێشکەوتوو بۆ پاراستنی ژیانی و سەلامەتی کرێکار، قەدەغە کردنی کارکردن لەو مەڵبەندانەی کاردا کە مەترسی بۆ سەر سەلامەتی و ژیانی کرێکار هەیە، دەستە بەر کردنی ئیمکاناتی تەندروستی و پزیشکی بە خۆڕایی بۆ کرێکاران و ... تاد. بەڵام ئازانج پەرستی سەرمایە رێگری بەردەم جێبەجێ بوون و دابین بوونی تەواو وکەمالی ئەمانەیە. ئەمە دەلیلی دژایەتی نیزامی سەرمایەداری یە لەگەڵ زاتی وجودی ئینساندا، و کۆتایی هێنان بەم کوشتارگایەی کە بوونیادی نیزامی کۆمەڵگای لێ ناوە، بەستراوەتەوە بە شۆڕشی کۆمەڵایەتی کرێکارەوە ■

سلێمانی

رۆژی ١٩٩٢/١/٢٠ تێک هەڵچوون لە نێوان شوفێرەکان و ئەو چەکدارانەی کە بە ناوی هێزی هاوپەیمانەوە لە بەنزینخانەی رزگاری واجب بوون رووی دا لە ئاکامی ناڕێک دابەشکردنی بەنزین بە سەر ئەو شوفێرانەدا کە چەند شەوێک لەوێ رۆژیان کردبووەوە بۆ بەنزین وەرگرتن.

هەر لە سەرەتای دابەشکردنی بەنزینەکەوە، تا کاتی روودانی تێک هەڵچوونەکە لە سەعات (٤)ی ئێوارەدا، شوفێرەکان چەند جار ئیعترازیان بەو چەکدارانە کرد، هەر ئاوڕناوێک کاربەدەستەکانیان دەکوژانەوە یا خود ترتوسیلی تایبەتی بە "دەبە" وە دەهاتن تەنکیەکان و دەبەکانیان پڕ دەکردن، یا خود بە ناوی "شێخ عزیز" خاوەنی بەنزینخانەکە و هێزی هاوپەیمانی و شتی لەم بابەتانەوە چەندین دەبەیان پڕ دەکرد. سەرەنجام شوفێرەکان داوایان کرد کە دەبێ لێپرسراوان و چەکدارەکان لاچن و خۆیان نوێنەر هەڵدەبژێرن بۆ دابەشکردنی بەنزینەکە. لە ئاکامی ئیعترازی یەکپارچەی شوفێرەکانەوە لێپرسراوانی بەنزینخانەکە شێواندا.

پاش تێپەڕبوونی چەند دەقیقەیەک چەکدارێک دەبەیەک نەفتە بەردەم پەمپی بەنزینەکە، نوێنەرەکە کە داوای لێ دەکات لای بات و واز لەم کارە بێنێ، بەڵام چەکدارەکە سوور دەبێ و لە ئاکامدا شوفێرەکە دەبەکە فڕێ ئەدات و لەگەڵ چەکدارەکەدا دەبێتە شەڕیان. شوفێرەکان دەچنە پشتیوانی نوێنەرەکەیان پێکەوە ئەو چەکدارە دەکوتن. چەکدارەکانی هێزی هاوپەیمان دەست ئەکەنە ملی چەک هێنانەوە نوێنەرەکە دەگرن و دەیبەنە ژووری ئیدارە لەوێ دەکەونە لێدانی. شوفێرەکان پێکەوە هێرش دەکەنە سەر ئیدارە و دەکەونە لێدانی دەرگای ئیدارە و قسە و جنێودان بە خۆیان و یاساکانیان، لە ئاکامدا چەکدارەکان لە ترساندا نوێنەرەکە بەر ئەدەن و لە رێگەی بەڵێن و پەیمانی رێک و پێک کردنەوەی بەنزین بڵاوە بە خەڵکەکە دەکەن.

هەولێر

رۆژی ١٩٩٢/١/٢٧ چەکدارەکانی بەرەی کوردستانی هێرشیان کردە سەر دەست فرۆشەکانی بازاڕی شێخەڵا و لای پردەکەی قەڵاو ئەبدار و لێدان بڵاوەیان پێ کردن.

رۆژی دواتر ٩٢/١/٢٨ دەست فرۆشەکان بۆ ئیعتراز بەم کارە نائینسانی و دژی زەحمەتکێشیە چەکدارەکانی بەرە، بەرەو کۆمیتەی ئاسایش و لای محافزە بەڕێ کەوتن. لە کاتی گەیشتنی دەستفرۆشەکاندا لە لایەن بەرەوە تەقەیان بەسەردا کرا بەمەبەستی بڵاوەپێکردنیان. لە ئاکامی ئەمەوە بە هۆی وەعدو بەڵێنی لێپرسراوانی بەرەوە بۆ گەڕانەوەی دەستفرۆشەکان بۆ شوێنەکانی خۆیان، دەستفرۆشەکان بڵاوەیان کرد. ئەوەی کێشابانی باسە سەرەڕای ئەوەی بەرە جۆرێ ژێر ئەم داوایەی دەستفرۆشانەوە بەڵام تا ئێستاش بە شێوەی جۆراوجۆر پەلاماریان ئەدرێت.

پێشڕەو
ژمارە ٦ ئازاری ١٩٩٢

بروسکەیەك بۆ کرێکارانی تورکیا!

لەوارەی رۆژی سێ شەممە ریکەوتی ٣ی ئازار لە شاری ... چەند سەد ... کانە خەڵوزەکانی ... زنگولداغ ،گڕی تەقینەوەکان و گازی کوشندەی ناو بارەوەکان ، چاو چنۆکی و قازانج پەرستی سەرمایەدارانی کەیاندە لوتکە .هەڵپە و ئارەزووی خاوەن سەرمایەکان بۆ زیادکردنی سەروەت لەگەڵ هەڵقرچانی چەندین لاشەی لەت و کوێلانەی کە تا چەند سانیەك بەر لەم کارەساتە،خەریکی زیادکردنی سەروەتی شەمەیان و مشە خۆرانی کۆمەڵگا بوون،و لەگەڵ فرمێسکی لەت و چاوەی بەکوڵانەی کە لە ئامێزی دایکە دڵ بەسۆزەکانیان کە کۆرپەیان گرد بووە سەد تا هەواڵی ... زیانی ئازیز و خۆشەویستانیان بیستن ،هەنسکی چاوەڕوانیەیان هەڵدەکێشا ،تێکەڵ و ئاوێزان بوو . ئاسمانیش بۆ بەشداری لەم ماتەمینیەدا ... رەش پۆش کرد.

لەم قەتڵ و عامی کرێکارانی کانەکانی تورکیا بەگەم کارەساتی بەشەری نیە لە مێژووی ژیانی سەرمایەداریدا ، شەڕە جیهانیەکانی نێوان وڵاتە ئیمپریالیستیەکان ،شەڕە ناوچەیی و ناوخۆییەکان کە قوربانیانی کرێکار و زەحمەتکێشی دنیایان کردە سووتەمەنی خۆشکردنی ئاگری کورەی قازانج و کەڵەکەی سەرمایە و،محاکم و زیندانەکان کە بەردەوام ئاگرە خۆش دەکات بە قیمەتی گیانی هەزاران تێکۆشەری جبهی کرێکار ...

ئەمانە شەڕێکی ئاشکرای بۆرژوازیـــن لە دژی کرێکار و بەشەریەت کە بەشەڕێکی نا ئاشکرا، بە جبهەیەکی شەڕی ئاراستە و خۆ بەردەوام لە دژی کرێکار تەکمیلە دەبێ .بەرسەبێشی ولە برسا مردن لە کیشوەری ئەفریقیا، مردنی دەیان هەزار منال لە عێراقدا بە هۆی ... دەرمانی و بێ خۆراکی بوو،و کاری سەخت و خەفەتناك لە کارگا و کارخانەکان،و مەیدانەکانی کار،و لە شوێنی ... سەدان ... لەژێر زەویدا لە کانەکانی ... و ... وەك ئێستا بەردەوام کرێکاران ... رۆژانە سەدان و هەزاران کەسیان بێ ئاو دەبن و گیانیشیان لە دەست دەدەن ،مەیدانەکانی ئەم شەڕە رانە کەمترازوی بۆرژوازیــە لە دژی کرێکار.

یاسا و قانونەکانی بۆرژوازی مەرگی قوربانیانی ئەم جەنگەیان لە چاوی کۆمەڵگادا بەشێکی ئاسایی و سروشتی پیشان داوە،لەم یاسایانەدا کەسێك بە بڕیارکوژ و تاوانبار دانا نرێ،کەسێك لە سەر ئەم مەسئلەیە محاکمە ناکرێ و سزا نادرێ ! رایە ئەمڕۆی سەرمایەداری بەم نەوعی کاتی قازانج و بەسەربەیەك نانی سەروەت و سامانەکەی بەکەوێت خۆشی دەبێ ! بۆ ئەوەی زیاتر ... کەم لە شەمشەور و تەمەڵی کۆمەڵ خۆش بژین و دەست بەسەر ئەواوی ئارزوو ئیمەتی کۆمەڵگادا بگرن،دەبێ زیرەی ئینسانەکان نەك هەر لەم خۆشی و نیعمەتە بێ بەش بن،بەڵکو ژیانی خۆیان و بژوی سەر لیوی ژن و منالەکانیان بکەنە ئاسایشی رابواردن و ئارەزووی ئەم چاو چنۆکە چەتەیانە کە ئەمانەت هەندەی تاسەرەتانیان بە تەنکی سەلامەتی کرێکارانەوە نیە !

بۆلاپەرە ٧

بەرزو بەرێز بێت ١٨ی ئازار یادی کۆمۆنەی پاریس و رۆژی شورا لە کوردستان

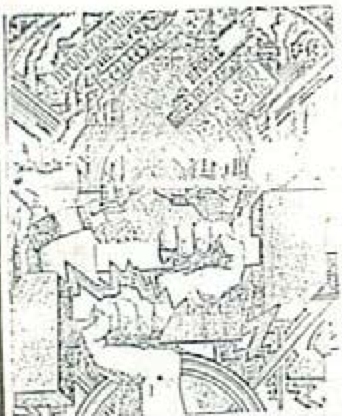

پیرۆزبێت ٨ی مارس رۆژی جیهانی ئافرەتان

[illegible]

کرێکارانی جیهان ، یەکگرن !

پیرۆزبێت ٨ی ئازار
رۆژی جیهانی ئافرەتان !

[illegible]